

UNA PROPOSTA PER A LA MÚSICA TRADICIONAL A SECUNDÀRIA (i II)

Miquel Àngel Bauzà Fuster

Professor de música de l'IES Binissalem

CURS 2004-2005

I es començava el nou curs sabent que aquests instruments els havíem d'ensenyar dins l'aula, deixant els esplais i els horabaixes com a reforç i no com a bessó de l'aprenentatge. Així doncs, tot i que la directiva no permetia la creació de l'optativa de flabiol i xeremies per qüestions burocràtiques, al departament es decidí introduir a la programació de diversos cursos d'ESO. D'aquesta manera, per exemple, diversos cursos participaren exitosament a la *Com sona l'ESO*, que és un encontre de música tradicional d'IES dels Països Catalans.

Aquest fou un any en què els instruments tradicionals s'integraren dins la dinàmica de l'IES de forma natural, participant a finals de cursos, actuacions diverses, etc., per iniciativa pròpia de l'alumnat sense que el departament de música hi intervingués directament. (Val a dir que això fou possible gràcies a alumnes avantatjats capaços d'ensenyar i engrescar companys. Fins i tot hi ha una alumna, Maria Mesquida, que ja fa classes d'aquests instruments a gent adulta del seu poble.)

Participació a la trobada Com sona l'ESO

CURS 2005-2006

En aquest curs tampoc no s'ha pogut iniciar l'optativa de flabiol i tamborino, tot i tenir tots els papers en regla. Enguany, motius de caire "logístic" han estat

els utilitzats per la directiva del centre, que no prioritza ni la música, ni la nostra llengua.

No obstant això, a l'IES de s'Arenal se segueix ensenyant aquests instruments i ja s'ha actuat diverses vegades a la parròquia de s'Arenal, a la colcada de reis del port de Manacor, per Sant Antoni a l'IES, etc., i es té previst partir a Benicàssim a participar al *Com sona l'ESO*. La inèrcia ja juga a favor d'aquests instruments al centre i l'alumnat actua pel seu compte en colles o van a trobades de xeremiers pel seu compte.

(Tot i que s'usen esplais i horabaixes (ja que encara hi ha gent externa a l'IES implicada en el projecte), des del departament de música intentam introduir el seu ensenyament a la programació habitual d'aula i des d'aquí encoratjam a directives d'instituts i entitats municipals a donar el suport que aquestes iniciatives mereixen.)

Així doncs, després d'aquests anys de provatures al departament de música de l'IES s'Arenal, aquests són els pros i els contres que consideram a l'hora d'introduir el flabiol com a instrument d'ús escolar.

DESAVANTATGES

- 1- El canvi pedagògic i la introducció d'un nou instrument que l'alumnat ha d'estudiar tant com la flauta dolça és, en principi, més difícil que la continuïtat amb l'instrumental Orff, a part del repetit sant Benet d'haver de convèncer el professorat existent i el nouvingut que a Mallorca hi ha instruments propis perfectament adaptables a les aules del segle XXI.
- 2- Existeix una manca de preparació, i sovint d'interès, del professorat de música de secundària, que tot i tenir una capacitat més que sobrada per aprendre aquest instrument li és molt més senzill seguir repetint malaltissament des dels Beatles fins a OT o Titànic. És la diferència amb un professorat de música de primària que compta amb una tradició pedagògica en música tradicional bastant competent i desacomplexada.

- 3- Es necessiten activitats d'èxit per poder engrescar l'alumnat en aquesta proposta un tant desviada dels cànons estètics imperants. S'ha de jugar amb la motivació i aquesta sovint ve donada per factors externs on ni la nostra llengua i molt menys la música tradicional de Mallorca hi són presents.
- 4- És recomanable, tot i que no imprescindible com demostra l'experiència, un suport d'Equips Directius i Departaments didàctics en especial. No és necessari posar molts obstacles perquè la nostra llengua o la nostra música siguin presents a les aules de secundària, ja n'hi ha abastament.
- 5- S'han d'aprovar optatives als Consells Escolars i a les Comissions de Coordinació Pedagògiques i aquí ens trobam que hi sol haver gent que tot i fer classes de secundària a Mallorca renuncia a usar el català. Desgraciadament, a aquest tipus de professorat l'ensenyament de la música tradicional a una aula li és totalment indiferent i poc motivador.
- 6- Actualment es necessita un pressupost difícilment assumible pels departaments de música d'un IES qualsevol i, per tant, s'han d'aconseguir ajuts municipals o extres. Tot i que els constructors a què hem acudit (Miquel Pou, Guillem Horrach o Miquel Tugores) ens han facilitat fins a extrems insospitables l'adquisició d'instruments, seria molt interessant trobar un sistema d'abaratir costos i realitzar el procés anàleg al que en el seu moment els alemanys realitzaren per introduir la flauta dolça a l'escola.

Andreu David i Aida Pardo tocant plegats al taller impartit pels xeremiers de Santa Maria

AVANTATGES

- 1- L'estètica del canvi entre un professorat, com el de música de secundària, bastant competent i innovador en aquest sentit, juga a favor d'aquesta introducció.
- 2- El sentiment de continuïtat de la música a Mallorca i la col·laboració entre adolescents i gent major que toqui les xeremies són dos motius cabdals.
- 3- La recuperació actual i general dels instruments que formen la colla de xeremiers brinda una oportunitat magnífica als docents per introduir aquest instrument ara, coincidint i aprofitant aquesta bonança.
- 4- La participació a trobades de xeremiers o de música tradicional permet dotar d'àmbits sociolingüístics a adolescents no catalanoparlants per usar la nostra llengua d'una forma natural, no voluntariosa.
- 5- Ara per ara encara és original i pot tenir una certa projecció exterior que permeti als alumnes de música d'un centre de secundària autofinçar-se i partir de viatge a tocar aquests instruments.
- 6- Té un possible ús extern a cercaviles, trobades, etc., a l'aire lliure que la flauta dolça o el xilòfon (instruments amb què la Conselleria dota les aules de música de secundària) no tenen.
- 7- L'optativa de flabiol, tamborino i xeremies està aprovada per la Conselleria amb un currículum propi. A més, existeixen precedents a Catalunya on durant uns anys es desenvolupà una experiència similar a primària.

Crec, per tant, que introduir els instruments tradicionals de la colla de xeremiers com a instruments escolars pot representar més avantatges que inconvenients. Per què usar a l'àmbit escolar la flauta dolça i no el flabiol? Per què no explotar les qualitats dinàmiques que fan d'aquests uns instruments aptes per a qualsevol cercaviles o música de carrer? I si, a més a més, aquests instruments serveixen per integrar dins la cultura pròpia de Mallorca persones nouvingudes o vingudes de fa temps però que no s'atreixeixen... □